

הקדמה

* המערך מנוסח ברובו בלשון רבות אך פונה לכל המגדרים. יום הבנ"ה הוא הזדמנות מצויינת לקדם בכיתה שיח של רגישות, הבנה והכלה, ולקדם מרחב בטוח ללהטא"ב במסגרת החינוכית. דרך עיסוק ב"יציאה מהארון", מושג רוונטי לנוער בכללותו, נעודד את התלמידות להתחבר לחוויות של להטא"ב ולפתח מודעות להשפעה שלהן על סביבתן ועל חברותיהן - במטרה ליצור תחושת מחויבות למרחב בטוח, ללהטא"ב ובכלל.

קהל היעד: כיתות ט-יב

מטרות הפעילות:

1. הבנת מושג הארון והיציאה ממנו
2. עידוד מחויבות ואחריות ליצירת מרחב בטוח

הציוד הנדרש:

1. לוח מחיק וטושים
2. מחשב ומקרן להצגת סרטון

אורך הפעילות 45 דק' | רצוי לסדר את הכיתה במעגל

מהלך הפעילות

חלק א - יציאה מהארון (15 דק')

נרשום על הלוח, בגדול, יציאה מהארון. נשאל את התלמידים כמה שאלות לפתיחה:

1. מה המושג הזה אומר לכן?
2. אילו תחושות הוא מעלה?
3. מהי יציאה מהארון?

לאחר איסוף תשובות שונות, נסכם:

יציאה מהארון היא הבחירה של אדם כלשהו לחשוף מידע משמעותי כלשהו על חייו, שעד אותו זמן הוא הסתיר, כשלו רוב המידע הזה יהיה קשור בזהות המגדרית או המשיכית שלו.

נמשיך בשאלות הבאות, כשאחרי דיון קצר בכל תשובה נסכם (הצעות לסיכומים בנקודות תחת כל שאלה):

1. איזה סוגים של ארונות יש, מלבד זה הלהטא"ב?

הארון יכול להיות כל סוג של הסתרה של משהו אישי או פרטי שלנו, שבמובנים מסוימים מגדיר אותנו או מאפיין אותנו - ארון דתי, ארון של מוגבלויות, ארון עדתי, ארון אידיאולוגי, ארון של מחלות וכן הלאה.

2. מדוע אנשים נמצאים בארונות?

הדבר שאיתו אנחנו בארון, שאנחנו מחביאות, יכול לגבות מאתנו מחירים שונים - חברתיים ומשפחתיים. הסביבה עלולה לשנות את יחסה כלפינו לרעה ולהטיל סנקציות על מי שחורגות ממה שמוגדר בה כרגיל וכנורמלי בהתאם לציפיות שלה בכל נושא.

3. מדוע אנשים יוצאות מארונות?

הארון מלווה לרוב גם בתחושה מצטברת של בוש. ניתן להקביל אותו גם למסיכה, שמונעת מאנשים לראות ולהכיר אותנו כפי שאנחנו מבעד אליה - גם כאשר עבורנו מדובר בעניין משמעותי ומהותי לחייו של אדם. היציאה מהארון היא הבחירה להעדיף לחיות באופן פתוח וגלוי כלפי הסביבה שלנו, ולהשליך את הבושה שמכבידה עלינו.

ניתן גם לצטט את החלקים הבאים מסיפורי יציאה מהארון:

"הרגשתי שהם מסתכלים עלי בעיניים טובות, ומקבלים ורואים אותי עם הלסביות שלי."

"השם שלי לא היה שלי, אבל עוד לא מצאתי את זה שנכון לי. לא הייתי מסוגלת להשתמש בשם שנתנו לי. בסוכו של דבר, מצאתי לעצמי שם שאהבתי ושהתאים לי כבת. מאז כששואלים אותי "איך קוראים לך", אני אומרת בגאווה: "נעמה". אני בת שקוראים לה נעמה. זו אני וזה השם שלי."

קצת על יום הבנ"ה

יום המאבק הבינלאומי בלהטא"ב בפוביה, שחל כל שנה ב-17 במאי.

ברחבי העולם, היום משמש להצבעה על ההשלכות ההרסניות של להטא"ב בפוביה ולהמשך המאבק באפליה ובדיכוי שחווה הקהילה הגאה. בהקשר המקומי, בהתאם לשם הבנ"ה, ניתן דגש מרכזי ביום זה לקידום מסרים חיוביים של הבנה, סולידריות ופולורליזם, כניגוד לקרקע הבורות עליה צומח חלק מהותי מהשנאה ומהדיכוי המופנים כלפי להטא"ב.

יוזם יום הבנ"ה, לואי-ז'ורז' טן, אינטלקטואל אפרו-צרפתי: "ההומופוביה היא החרפה, ועלינו לפרק אותה מהגינה החברתית ולהיאבק בה באופן גלוי... היום הזה נועד להראות שהמלחמה נגד ההומופוביה היא לא רק של הקהילה הגאה, אלא גם נמצאת באחריות המלאה של הרשויות הציבוריות ומבטאת את רצון החברה כולה."

חלק ב - הארון הגאה (15 דק')

נרשום על הלוח להטא"ב, ונשאל את התלמידים מה זה להטא"ב. נסביר:

לסביות נשים שנמשכות לנשים

הומואים גברים שנמשכים לגברים

טרנסג'נדרים מי שמזדהים במגדר אחר מזה ששויכו אליו בלידה

א-מיניים אנשים שאינם חווים משיכה מינית כלפי אף מגדר, או חווים משיכה מועטה

בי-סקסואלים מי שנמשכים ליותר ממגדר אחד

נמשיך בדיון סביב השאלות הבאות:

1. למה להטא"ב נמצאות בארון?

בגלל תחושות של בושה או פחד בעקבות החברה שמלמדת להטא"ב שעצם הזהות שלהן פסולה. מגיל מאד קטן, החברה מטילה עלינו ציפיות מגדריות - מה נלבש, כיצד נתנהג, אילו תחביבים יהיו לנו, מה נשאף לעשות כשנגדל. בתוך זה, מגיעה גם הציפייה למי נמשך (גברים אך ורק לנשים, ונשים אך ורק לגברים) ומכאן גם שנתחנן עם המגדר האחר ושנקים משפחה שתראה "כמו שצריך". הזהויות הלהטא"ביות השונות יוצאות מהנורמות האלו - במשיכה ובזהות מגדרית שונה. לכן המילה "סטרייט", שמשמעותה "ישר", משמשת לתיאור מי שאינם להטא"ב - סטרייט הוא מי שהולך בדרך הישרה, הנכונה והנורמטיבית.

2. כשאדם להטא"ב חושב לצאת מהארון, ממה הוא עלול לחשוש?

דחייה חברתית ומשפחתית, אלימות, אפליה, בדידות מול מערכות יחסים - דברים אלה עלולים אף לגרום לו לבחור להמשיך את חייו בארון

חלק ג - מרחב בטוח ליציאה מהארון (15 דק')

נצפה בסרטון של מאיה בת ה-18 שמשתפת בחוויות היציאה שלה מהארון.

נרשום על הלוח מרחב בטוח, וניתן הגדרה:

מרחב בטוח הוא סביבה פתוחה, מכילה ומקבלת, בה לכל אחד ניתנת תחושת בטחון אישי ואפשרות לביטוי עצמי מלא, ללא חשש מאלימות. מרחב כזה מורכב מהתחשבות בצרכים וברגישויות של כל מי שבכיתה.

נמשיך בדיון:

1. לאור הסיבה שאנשים נמצאים בארון, ולאור החששות של להטא"ב מפני יציאה מהארון, אילו דברים במרחב הבית-ספרי עלולים להקשות על להטא"ב?

שימוש ב"הומו", "קוקסינל", או "נקבה" כקללה, ציפייה להתנהגות מגדרית "נכונה" כמו "להשיג חברה" בגיל מסוים או לשחק את המשחקים הנכונים.

2. מה אם אין להטא"ב מחוץ לארון בבית הספר?

עדיין יש לנו את המחויבות לשמור על מרחב בטוח, לא לשדר לאחרות שלהטא"ב כפוביה היא דבר לגיטימי וכמובן לא לתחזק את הארון של להטא"ב שאיננו יודעות עליהם.

3. כיצד ניתן ליצור מרחב בטוח ללהטא"ב מלכתחילה?

< להפסיק להשתמש במילים כמו "הומו", "קוקסינל", או "נקבה" ככינויי גנאי.

< לכבד בקשות לשינוי בשם או בלשון הפנייה (אם לא בטוחות אפשר פשוט לשאול, אם מתבלבלות ממשכות להשתדל ועם הזמן לומדות).

< להכיל ולהביע תמיכה בפני חבר.ה שיוצאת. מהארון בפנינו (לדוגמה: "אני שמחה ששיתפת אותי", "אני כאן בשבילך", "אם לא תרצה/י לא אספר לאנשים אחרים", "איך אני יכולה לעזור לך?").

< להשמיע קול של סולידריות ותמיכה בלהטא"ב, כאשר מושמעות מילים פוגעניות או כאשר מושמעות דעות להטא"ב פוביות.

הצעה לסיכום:

לכל אדם יש ארונות, שמורכבים מחששות ומפחדים. המחויבות שלנו, כחברה וכפרטים, היא למזער את התחושות הללו - דרך יצירת מרחב שבו כלל אין צורך בארונות, בו שונות היא דבר לגיטימי. בהקשר הלהטא"ב, אנחנו צריכות להתייחס באופן שווה ומכבד גם לאנשים שמביעים זהות מגדרית או משיכתית שונה - ולעמוד לצדן במקרים של קושי או פגיעה.